

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 266/09-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ch. G., K., zastúpenej advokátkou JUDr. D. S., K., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Centra pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže vo veci vymáhania výživného pre Ch. G., K., a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ch. G. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. mája 2009 doručená sťažnosť Ch. G., K. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) postupom Centra pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže (ďalej len „Centrum“) vo veci vymáhania výživného pre sťažovateľku.

Zo sťažnosti vyplýva, že matka sťažovateľky ešte v roku 1990 „požiadala Ústredie pre medzinárodnoprávnú ochranu mládeže v B. o pomoc pri vymáhaní výživného od povinného – otca J. D. G., občana Veľkej Británie, ktoré mu bolo určené rozsudkom Mestského súdu v K. zo dňa 6. 6. 1989 vo výške 125.- US dolárov mesačne“. Matka sťažovateľky bola 2. septembra 1991 vyrozumená, že „britské ministerstvo vnútra ako prijímajúci orgán Newyorského dohovoru o vymáhaní výživného, prijal ich žiadosť o právnu pomoc... a že žiadosť postupujú na priame vybavenie na Magistrates Court do B.“. Keďže otec sťažovateľky sa v tom čase zdržiaval v Mexiku, predvolanie súdu mu nemohlo byť doručené, a preto „súd sa nemohol vecou zaoberať“.

Po vzniku Slovenskej republiky sa matka sťažovateľky obrátila na Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky so žiadosťou o oznámenie právneho nástupcu Ústredia pre medzinárodnoprávnú ochranu mládeže. Následne 27. júla 1993 Centrum matke sťažovateľky oznámilo svoju vecnú príslušnosť na vymáhanie výživného a zároveň uviedlo, že svoju žiadosť môže matka sťažovateľky zaslať na adresu Centra. Sťažovateľka uvádza, že jej matka bola s Centrom „v telefonickom kontakte a trvala na žiadosti o vymáhanie výživného z roku 1990, keďže všetky dokumenty boli z B. doručené Centru. Keďže Centrum... bolo nečinné, snažila sa o vymáhanie výživného aj prostredníctvom prokuratúry. Ani jeden z týchto orgánov nedal matke žiadne informácie, ako má postupovať. S vymáhaním výživného nebolo do dnešného dňa začaté.“.

Matka sťažovateľky adresovala 20. júla 2007 Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) sťažnosť, v ktorej žiadala preskúmať postup Centra vo veci jej dcéry. V odpovedi z 22. augusta 2007 ministerstvo poukázalo na skutočnosť, že napriek oznámeniu doručenému matke sťažovateľky 27. júla 1993 sa táto na Centrum obrátila až v roku 2007, t. j. v čase plnoletosti sťažovateľky. Ďalej ministerstvo uviedlo, že už 6. júna 2007 bol matke sťažovateľky „písomne doporučený

d'alší možný postup vo veci“. Napokon ministerstvo prisľúbilo zaslať pokyny potrebné na podanie žiadosti o vymáhanie výživného z cudziny.

V nečinnosti Centra vidí sťažovateľka porušenie svojich označených základných práv, a preto navrhla, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie o podanej sťažnosti takto rozhodol:

„Základné právo Ch. G. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Centrom pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže porušené bolo.

Centru pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže prikazuje, aby v konaní o vymáhanie výživného pre Ch. G. konalo bez zbytočných prieťahov.

Ch. G. priznáva primerané finančné zadostučinenie 6 000 EUR (slovom šesťtisíc eur), ktoré je Centrum pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže povinné zaplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Centrum pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže je povinné uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátke JUDr. D. S. vo výške 245,60 eur do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústava podľa už citovaného čl. 127 ods. 1 podmieňuje právomoc ústavného súdu na konanie o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb zistením, že ochranu tam uvedeným právam a slobodám neposkytuje iný súd. V opačnom prípade ústavný súd nemá dostatok právomoci na poskytnutie takejto ochrany a predbežne prerokúvanú sťažnosť musí odmietnuť (ide o tzv. princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu).

Sťažovateľka namieta porušenie svojich označených práv nečinnosťou Centra. Centrum je podľa § 71 ods. 1 písm. a) bodu 3 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnoprávnej ochrane detí“) orgánom štátnej správy, ktorý vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Zároveň podľa odseku 2 toho istého ustanovenia je Centrum orgánom štátnej správy s pôsobnosťou na území Slovenskej republiky. Jeho sídlom je Bratislava. Centrum riadi a za jeho činnosť

zodpovedá riaditeľ, ktorého vymenúva a odvoláva minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Konkrétne kompetencie Centra ako orgánu štátnej správy potom vymedzuje § 74 zákona o sociálnoprávnej ochrane detí.

Ústavný súd zdôrazňuje, že Centrum nadobudlo postavenie orgánu štátnej správy už od 1. júla 1998, keď nadobudol účinnosť vtedajší zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov, ktorý v § 65 ods. 2 charakterizoval Centrum rovnako, ako už uvedený zákon o sociálnoprávnej ochrane detí.

Možno teda uzavrieť, že od 1. júla 1998 je Centrum orgánom štátnej správy, pričom v rámci výkonu svojich kompetencií plní aj úlohy prijímajúceho orgánu a odosielaajúceho orgánu pri vymáhaní výživného podľa Dohovoru o vymáhaní výživného v cudzine (§ 74 bod 1 zákona o sociálnoprávnej ochrane detí), čo je oblasť, do ktorej spadá aj vec sťažovateľky.

Nečinnosť orgánu štátnej správy (teda aj Centra) je zo strany dotknutého subjektu napadnuteľná podľa ustanovení piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov označenej ako „Správne súdnictvo“. Vo štvrtej hlave tejto časti Občianskeho súdneho poriadku je regulované konanie všeobecného súdu proti nečinnosti orgánu verejnej správy a v piatej hlave konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy.

Sťažovateľka mala možnosť využiť uvedené právne prostriedky zakotvené v Občianskom súdnom poriadku, a tak by jej právam bola poskytnutá ochrana zo strany všeobecného súdu. Právomoc všeobecného súdu na poskytnutie tejto ochrany však vylučuje právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základnému právu sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov i jej právu na prejednanie veci v primeranej lehote. Preto bolo potrebné predloženú sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd nezaoberal ďalšími požiadavkami formulovanými sťažovateľkou v sťažnostnom návrhu (priznanie primeraného finančného zadosťučinenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. septembra 2009